

MODÜL

12

Eşya ve Kargo Taşıma Kuralları

Yükün ölçü, ağırlık, sabitleme ve belge kurallarını; kargo, ambar ve kurye taşımacılığının güncel esaslarını öğrenmek.

7 konu slaytı • 2 soru

Gabari: azami ölçü ve ağırlıklar

Kalem	Sınır	Not
Genişlik	2,55 m	Frigorifik kasada 2,60 m
Yükseklik	4,00 m	Yük dâhil ölçülür
Uzunluk	Kamyon 12 m · Çekici+yarı römork 16,50 m	Kamyon + römork 18,75 m
Tek dingil	10 t	Tahrikli (çeker) dingil 11,5 t
Tandem dingil (1,3–1,8 m)	18 t	Şartları sağlarsa 19 t
3 dingilli kamyon	25 t	Çift lastik + havalı süspansiyonla 26 t
5+ dingilli tır	40 t	40 ft ISO konteynerde 44 t

Gabari: aracın yüklü/yüksüz güvenli seyri için azami ölçüleri. Toplam ağırlık uygun olsa da dingil sınırı aşılamaz.

Kaynak: Araçların Yükleneşine İlişkin Ölçü ve Usuller... Yön. md. 5

Toplam uygun, dingil fazla: tartı örneği

KURAL / KAVRAM

Dingil (aks) yükü: bir dingilin yola aktardığı ağırlık. Toplam ağırlık sınır içinde olsa bile tek bir dingil ya da dingil grubu sınırı aşamaz. Dingil yükünü, yükün kasadaki yeri belirler.

ÖRNEK OLAY

Kayseri–Ankara, mermer yüklü kamyon

3 dingilli kamyon (önde tek dingil, arkada tandem; havalı süspansiyon yok): boş 11 t, yük 13,5 t, toplam 24,5 t. 25 t sınırının altında. Ancak plakalar kasanın arka yarısına dizilmiş. Yoldaki tartı noktasında ön dingil 5,5 t, arka tandem 19 t çıkıyor: 18 t tandem sınırı aşılmış. Yük kasa ortasına doğru yeniden dağıtılınca ön 7 t, tandem 17,5 t oluyor; araç yola devam ediyor.

Akılda tut: Ağır yükü kasaya yayın, dingillerin üstüne gelecek şekilde yerleştirin. Yük tek noktada toplanırsa o dingil aşılır.

Yüklemede yapılmayacaklar

Karayolu yapısını ve trafik güvenliğini tehlikeye sokan her yükleme yasaktır.

- > **Ağırlık:** Ruhsattaki azami yüklü ağırlık ve dingil sınırları aşılmaz; özel izne bağlı yük izinsiz taşınmaz.
- > **Ölçü ve çıkıntı:** Gabari aşılmaz. Yük önden 1 m, arkadan 2 m'den fazla taşamaz; kasanın yanlarından taşamaz.
- > **Yolcu:** Yük üstüne veya araç dışına insan bindirilmez.
- > **Dökülme ve kayma:** Yük yola değmez; düşmez, dökülmez, sızmaz, kaymaz, gürültü çıkarmaz, aracın dengesini bozmaz.
- > **Görüş ve işaretler:** Yük sürücünün görüşünü, plakayı, stop ve sinyal lambalarını, reflektörleri kapatmaz.
- > **Tartı noktası:** Tartı ve ölçü kontrol noktalarında işaret, ışık ve görevli talimatına uyulur.

Kaynak: Araç Yükleme Yön. md. 6/1 · KTK md. 65

Değerlendirme sorusu 33

Karayolunda araçların yüklü ve yüksüz olarak uyması gereken azami genişlik ve yükseklik hangisidir?

A

Genişlik 2,00 m – Yükseklik 4,00 m

B

Genişlik 2,55 m – Yükseklik 4,00 m

C

Genişlik 2,75 m – Yükseklik 4,25 m

D

Genişlik 2,55 m – Yükseklik 4,50 m

Cevap B. Genel azami genişlik 2,55 m (frigorifik kasada 2,60 m), yükseklik 4,00 m'dir. Boyut ölçümünde %2 tolerans uygulanır.

Yük sabitleme: kaç kayış gerekir?

KURAL / KAVRAM

EN 12195-1: frende yük, ağırlığının 0,8 katı kadar öne; virajda 0,5 katı yana, 0,5 katı geriye itilir. Zemin sürtünmesi (μ) yükseldikçe gereken kayış sayısı düşer. STF: kayış etiketinde yazan gerdirme kuvveti.

ÖRNEK OLAY

10 t seramik, Kocaeli → İzmir

Ahşap paletli seramik sac zemine konmuş ($\mu \approx 0,3$). Kayışlar STF 400 daN, yüke dik. Yalnızca üstten bağlamayla yana kaymaya karşı ~9, öne kaymaya karşı ~26 kayış gerekir; bu pratik değildir. Paletlerin altına kaydırmaz paspas ($\mu \approx 0,6$) konunca yana kayma hesabı sıfıra iner, öne ~6 kayış yeter. Yük ön duvara dayanırsa kayış ihtiyacı daha da azalır.

Akılda tut: Önce yükü kaymaz yap (paspas, ön duvara dayama, boşluk doldurma), sonra bağla. Kayışları molada yeniden ger.

Yük belgeleri: kim düzenler, ne işe yarar?

Sevk irsaliyesi

Malı gönderen firmanın sevkte düzenlediği belge (VUK md. 230). e-İrsaliye mükellefleri bunu elektronik düzenler.

ÖRNEK Manisa'daki fabrika 120 buzdolabını İzmir'deki bayiye gönderiyor: e-İrsaliye sisteme düşüyor; denetimde belge elektronik ortamda numarasıyla doğrulanıyor.

Taşıma irsaliyesi

Ücretle yük taşıyan nakliyecinin, taşıdığı yük için düzenlediği belge (VUK md. 240).

ÖRNEK Buzdolaplarını taşıyan K1 belgeli firma kendi taşıma irsaliyesini düzenliyor; araçta hem sevk hem taşıma irsaliyesi bulunuyor.

Taşıma senedi

Gönderen ile taşımacı arasındaki taşıma sözleşmesini gösterir. Taşıma faturası, taşıma irsaliyesi veya irsaliyeli fatura da yerine geçer.

ÖRNEK Ankara'dan Samsun'a 8 t un: navlunu, teslim yerini ve süresini gösteren belge, hasar çıkarsa kimin neyi üstlendiğinin kanıtıdır.

Kaynak: VUK md. 230, 240 · Karayolu Taşıma Yön. md. 4 · 509 s. VUK Tebliği

Kargo, ambar ve kurye kuralları

Yetki belgesi işi tanımlar: M kargo, N nakliyat ambarı, P kurye.

- Belge türü:** M1 il içi, M2 yurt içi ve uluslararası kargo; N1/N2 ambar; P1/P2 kurye. M için BTK posta yetkilendirmesi de gerekir.
- U-ETDS (2025):** C3, K1, K3, L1, L2, N1, N2 belgeliler yük bilgisini taşıma başlamadan U-ETDS'ye girer.
- Kurye (2025):** Teslimi mümkün olmayan adrese gönderi kabul edilmez; makul sürede teslim edilir, edilemezse geri götürülür.
- Ambalaj:** Kırılır, bu taraf yukarı, yağmurdan koru işaretlerine uyun; ağır koli alta, hafif üste; koli fırlatılmaz.
- İndirme:** El freni çekilir, eğimde takoz konur, çevre işaretlenir; tehlikeli madde taşınan araç sonra arındırılır.

Kaynak: Karayolu Taşıma Yön. md. 6, 40/6, 43/A (RG 15.05.2025/32901)

Tehlikeli madde: ayrı kurallar, ayrı belge

Tehlikeli madde bu modülün dışında: ADR kurallarına ve SRC5 belgesine tabidir.

Kargo ve ambarda da geçerli: akü, çakmak gazı, boya, tiner, lityum pil içeren gönderi beyan edilmeden kabul edilmez. Etiket, turuncu plaka, söndürücü ve mesafe kuralları SRC5 eğitiminde işlenir.

Değerlendirme sorusu 34

Cam ürünler, hassas elektronik ve tıbbi cihaz ambalajlarında hangi işaret bulunmalıdır?

A

Kırılır (kırık kadeh) işareti

B

Bu taraf yukarı (iki ok) işareti

C

Yağmurdan koru (şemsiye) işareti

D

Ağırlık merkezi işareti

Cevap A. Kırılır işareti ürünün darbeye ve sert zemine düşmeye karşı korunması gerektiğini anlatır. Diğerleri yön, nem ve istif bilgisi verir.